

نگاه

نسبت اخلاق و سیاست

امیر سیددین

● ۱- آیا اخلاق در تمام عرصه‌ها، فضیلت یا امری فضیلت‌گرایانه محسوب می‌شود؟ آیا اخلاق به معنای تام و وظیفه‌گرایانه آن، باید فارغ از نتیجه، همواره ستوده شود؟ به طور مشخص، آیا در مقوله سیاست، نباید نگاهی نتیجه‌گرایانه به مقوله اخلاق داشت؟ بر این باورم که در حوزه سیاست، آنچه معنایی محضا ایجابی پیدا می‌کند، مقوله منافع ملی است و هر رفتار، سخن و کنش سیاسی، باید با متر منافع ملی سنجیده و مورد ارزیابی قرار گیرد. به بیان دیگر، در حوزه سیاست، آن چیزی اخلاقی شمرده می‌شود که تأمین‌کننده منافع ملی- در اینجا ملی از مفهوم ملت/حکومت برگرفته شده است- باشد حتی اگر در منطق اخلاقی فضیلت‌گرایانه، نتواند بگنجد. به طور خلاصه، برای ارزش‌گذاری و وزن‌دهی به هر کنششی که از مقامات «رسمی» حوزه سیاست دیده می‌شود، باید به این سوال، پاسخ گفت که «آیا آن رفتار، در جهت تأمین منافع ملی هست یا خیر؟». پاسخ این سوال تنها شاخص موق برای ارزیابی رفتار سیاست‌مردان به‌خصوص در حوزه سیاست خارجی است. اخلاق وظیفه‌گرا و اخلاق عمل‌گرا، شاخص مناسبی برای ارزیابی آنچه در سیاست و خصوصا سیاست خارجی رخ می‌دهد، نیست.

۲- فرض کنید در جنگ ایران و عراق، یک چوپان ساده عراقی، محل اختفای سربازان ایرانی را بفهمد و سربازان ایرانی با این استدلال که او صرفا یک چوپان ساده است او را ره‌ا کنند و آن چوپان محل اختفای سربازان ایرانی را لو دهد و همه این سربازان کشته شوند. آیا آزادکردن آن چوپان که به کشته‌شدن تعداد زیادی از سربازان منجر شده، امری اخلاقی بوده است؟ اگر بفرض، دوباره همان سربازان با دانستن این روایت، در همان موقعیت قرار گیرند، عملی که باید از آنان انتظار داشت، چیست؟ مرز اخلاق در این روایت تا کجاست؟ جالب است بدانید این داستان در عالم واقعیت در جنگی دیگر رخ داده و مایکل ساندل در کتاب «عدالت: کار درست برای انجام‌دادن چیست؟» آن را روایت کرده است.

۳- در واکنش‌های اخیر به مصاحبه محمدجواد ظریف، عمدتا چند نکته مورد غفلت قرار می‌گیرد. وظیفه ظریف به‌عنوان وزیر امور خارجه- یعنی مقامی که سخنان وی سندیت بین‌المللی داشته و می‌تواند در مجامع بین‌المللی علیه کشور مورد استفاده قرار بگیرد- حفظ و تأمین منافع ملی است. خوشمان بیاید یا نه، ظریف به عنوان وزیرخارجه، نمی‌تواند علیه منافع کشور متبوعش سخن بگوید و صداپلته که پاسداشت کرامات اخلاقی، متولیان دیگری دارد که بخشی از آنها، ما روزنامه‌نگاران هستیم.

ادامه از صفحه ۳

برای هیچ فرماندهی حکم اعدام صادر نشد

● بعضی خودی‌ها تحت‌تأثیر اعدام‌های صدام قرار گرفته بودند که این خشونت رادحل خوبی است، وقتی صدام چهار فرمانده شکست‌خورده در عملیاتی را اعدام می‌کند، جواب می‌دهد، پس ما هم همین کار را بکنیم و اگر جایی دچار کمبود می‌شویم با برخورد قضائی قاطع آن کمبود جبران شود. درحالی‌که معیارهای حاکم بر جبهه ما با معیارهای حاکم بر جبهه صدام کاملا متفاوت بود. شاید آن قاطعیت بتواند در جبهه صدام جواب دهد، اما در جبهه ما جواب نمی‌داد. من تصور می‌کنم نه حضرت امام (ره) نه فرماندهان عالی‌رتبه و میانی جنگ و نه مسئولان عالی اجرایی این برداشت را داشتند که باید تعدادی از فرماندهان اعدام شوند.

● برای هیچ‌کدام از فرماندهان عالی‌رتبه حکم اعدام صادر نشده است. من رئیس دستگاه قضائی نیروهای مسلح بودم و پرونده‌های ما محفوظ است، برخی محرمانه است ولی هیچ پرونده خیانت یا مسائل دیگر برای فرماندهان رده بالای جنگ - چه ارتشی و چه سپاهی- وجود ندارد. حداکثر موردی که در آن زمان رخ داده و مسئولان و حضرت امام (ره) نیز در جریان آن قرار گرفته و منجر به برکناری یک مسئول و نه حتی به‌زندان‌رفتش شد، درگیری دو نیرو بر سر مقداری ملزومات و ساختمان بود.

● یک فرماندهی در جبهه میانی و در نزدیکی ایلام با سه فرمانده زیر دستش تبانی کرده بود و گفته بود قرار است اینجا عراق پاکت کند و به من هم دستور داده‌اند به این جبهه حمله کنم، من به شما کتبا می‌نویسم که حمله کنید، اما شما بگذارید و بروید چون اوضاع خوب نیست. او تبانی کرده بود و ما هم در این پرونده به حکم امام (ره) عمل کردیم که یک فرمانده درجه پایین بود، یعنی موارد این‌چنینی بسیار کم و معدود بود و این موضوع بسیار بازدارنده بود.

● زمانی بین دو نفر از مسئولان بالای نظامی اختلافی به وجود آمده بود که حتی منجر به درگیری شد و نیروهای چند رده زیردست آنها، چند گلوله نیز به همدیگر شلیک کرده بودند، اما من چند بار به دفتر هر دوی این آقایان رفتم و احضارشان نکردم تا در زمان جنگ شایعه‌ای ایجاد نشود و این‌ موضوع را مسالمت‌آمیز حل کردم.

ادامه از صفحه ۶

سیاسی دارد. چون اعضای دولت مسئولیت مشترک دارند. بنابراین همه باید مسئولیت‌پذیر باشند و باید از مواضع رئیس دولت دفاع کنند. زمانی، دولت، دولت ائتلافی است که آن بحث دیگری است. تازه در دولت‌های ائتلافی هم تا حدی از مواضع رئیس دولت دفاع می‌شود. اینجا باید اعضا و بدنه دولت از رئیس‌جمهور دفاع کنند. به نظر من آقای روحانی کمتر به این موضوع پرداخته که دولت را با خود هماهنگ کند و بیشتر توجه خود را معطوف به جای دیگری کرده است. قبول کنیم که آن دو موضع دیگر هم مهم هستند. اقتصاد ایران در هشت سال دولت‌های نهم و دهم ویران شده، بنابراین احیای آن واقعا کار سختی است. در مسئله سیاست خارجی، ماجراجویی به خرج داده شده است و بازگرداندن آن به شرایط تعادلی کار سختی است که تا امروز دولت انجام داده است. باید در این حوزه‌هایی که دولت خدمت کرده، دست مریزاد گفت. جاهایی هم اشتباهاتی رخ داده و آقای روحانی فکر می‌کند که یک‌تہ می‌تواند همه بارها را بردارد.

۴ در این دوساله به نظر می‌رسید که همه در فضای تعلیق بودند و اگر هم انتقادی داشتند، سعی می‌کردند شرایط دولت را درنظر بگیرند و این موضوعات را مطرح کنند. اما الان کار به جایی رسیده است که خود اصلاح‌طلبان وارد موضوع نقد شده‌اند. یعنی بلندگوی نقد هست؛ ولی از آن طرف کسی عزمی ندارد که بخواهد شرایط را تغییر دهد. علت چیست؟

من درعین حال که نقد خودم را به دولت گفتم، این را هم بگویم که باید شرایط دولت را درک کرد. در همین شرایط بود که حزب اتحاد ملت ایران مجوز گرفت. بنابراین دولت در حد مقدر خود تلاش می‌کند؛ اما انتظار بیشتر است. من جمله‌ای را به کار برده بودم که حالا تکرار می‌کنم. ما به دولت انتقاد نداریم؛ انتظار بیشتری از دولت داریم و درمورد این انتظار بیشتر، درک هم می‌کنیم که دولت با چه مشکلاتی روبه‌روست. شما با دولتی روبه‌رو هستید که با خیل عظیمی از بیکاران مواجه است. به نظر من اگر همه هم و غم دولت، ایجاد اشتغال برای کسانی باشد که در پنج سال گذشته بیکار شده‌اند؛ باید به دولت تبریک گفت؛ اما دربراره بعضی موضوعات مربوط به سیاست داخلی، اعضای دولت همراهی نمی‌کنند. من صریح بگویم، مثلا درحوزه تأمین اجتماعی که می‌تواند حوزه کارآفرینی برای دولت باشد، متأسفانه بیشتر نیروهایی که مسئول اتفاقات هفت، هشت سال گذشته بودند، در تأمین اجتماعی باقی مانده‌اند. اشاره من به حوزه اقتصادی تأمین اجتماعی بازمی‌گردد. نمونه دیگر، حضور بعضی افراد در بدنه وزارت کشور است، همان نیروهایی که باقی مانده‌اند مانع روند اداره کشور توسط دولت هستند. اگر نقدی به دولت وجود دارد این است که نیروهای خودش را پالایش نکرده است. انتظار ما از دولت این است که بیشتر به سوی همفکری با آقای روحانی کشانده شود.

۴ این مستلزم یک تغییر اساسی در مدیریت میانی کشور است. آیا فکر نمی‌کنید اگر چنین تغییری گسترده‌ای، به‌تدریج یا در یک پروسه زمانی تعریف‌شده، اتفاق بیفتد، ممکن است این موضع مطرح شود که دولت تغییرات انقبوسی انجام می‌دهد؟ شاید دولت تاکنون نخواستہ با این انتقاد مواجه شود؟

اگر برای اینکه به تغییر انقبوسی متهم نشوی، با آدم‌های فاسد مدارا کنی؛ این موضوع شدنی نیست. در وزارت علوم می‌بینیم چه اتفاقی افتاده است. افرادی را غیرقانونی آوردند، بورس کرده و نظام علمی کشور را مختل کردند. بعد، عده‌ای با این عنوان که تغییرات شما، زیادی بوده، جلوی متوقف‌کردن روند بی‌قانونی را می‌گیرند. من مایل‌م از دوستانی که چنین نقدهایی به دولت آقای روحانی دارند، درخواست کنم که یک فهرست مقایسه‌ای از تغییراتی که دولت آقای روحانی به وجود آورد، با تغییراتی که دولت احمدی‌نژاد به وجود آورد، تهیه کنند؛ تا ببینیم آیا می‌توانند در این زمینه ادعایی داشته باشند یا نه؟

۴ پرونده‌های یک‌سری از این افراد مشخص شده است. فکر می‌کنید ریشه این اتفاق چه بوده که در یک دولت، از راس تا ذیلش، چنین چیزی بروز پیدا می‌کند؟

به نظر من در دولت سابق ذهنیتی وجود داشت که دولت را طعمه خودش می‌دانست. امیرالمؤمنین جمله‌ای دارد می‌گوید: «حکومت را طعمه ندانید که مثل گرگ درنده به جانش بیفتید». اینجا دولت را طعمه دیدند. شما ببینید رئیس دولت سابق در آخرین روزهای دولتش، ۱۶ میلیارد تومان به حساب شخصی مربوط به دانشگاه خودش واریز می‌کند. این به چه معناست؟ این یعنی اعتقاد به نداشتن هیچ چیز یا پول بین نامزدهای مجلس توزیع می‌کنند. این به چه معناست؟ کجای این پول تمیز است؟ جالب است وقتی وزیر کشور درباره این پول‌های کثیف صحبت می‌کند، بسیاری صدایشان در می‌آید. راجع به مواد مخدر و ورودش در انتخابات؛ من

سیاست

عبدالله رمضان‌زاده در گفت‌وگو با «شرق» مطرح کرد

نیاز روحانی به کابینه سیاسی

عبدالله رمضان‌زاده، مدیرعامل شرکت شرق

فکر می‌کنم گزارش‌شی که ستاد مبارزه با مواد مخدر در دوره آخر دولت آقای خاتمی تهیه کرد و آن را به رئیس دولت نهم تحویل داد، وزیر کشور که رئیس ستاد مبارزه با مواد مخدر است؛ همان گزارش را علنی کند. همین اتفاق برای اینکه معلوم شود پول کثیف وجود دارد یا نه؛ کفایت می‌کند و همین گزارش نشان می‌دهد پول کثیف وارد حوزه انتخابات می‌شود یا نمی‌شود؟ یکی از پیشنهادهایی که من همیشه بر آن تأکید می‌کنم این است که هرکس در انتخابات، هر میزان پول خرج می‌کند، به‌طور شفاف آن را اعلام کند. بالاخره در انتخابات گذشته آقای روحانی پولی خرج کرده است، آقای جلیلی پولی خرج کرده، آقای قالیباف پولی خرج کرده، آقای عارف پولی خرج کرده، اینها بیایند لیست هزینه‌ها و درآمدهای‌شان را بگویند. مدعی‌اند که مردم کمک کرده‌اند؟ خب اعلام کنند چه کسی کمک کرده است؟ به‌نظر من شفاف‌کردن هزینه‌های تبلیغاتی انتخاباتی، یکی از راه‌های جلوگیری از فساد است. شنیدم آقای باهنر به‌تازگی گفته‌اند انتخابات هزینه‌اش زیاد است و نامزدها نمی‌توانند از جیب خودشان این هزینه را بدهند. این به معنای این است که نامزد وامدار کسی می‌شود و این وامداری فساد می‌آورد.

۴ اینها می‌گویند مثلا دو میلیون تومان برای ما دینی نمی‌آورد.

خب، اگر دینی به کسی ندارند، شفاف اعلام کنند ما هم قبول داریم. اگر دینی به کسی ندارد، اعلام کنند که من هزینه‌های تبلیغاتی انتخاباتی‌ام را از این افراد گرفتم، بعد هم هیچ کاری برایشان نکرده‌ام. آن وقت معلوم می‌شود برای بعضی افراد کار شده یا نشده است؛ یعنی یک عده‌ای از هو خدا و فی‌سبیل‌الله می‌آیند کمک می‌کنند و هیچ انتظاری ندارند؟ ما مثلا می‌دانیم در دوران آقای فلان، خیلی‌ها از بانک فلان وام گرفته‌اند. بعضی از نماینده‌ها متهم‌اند به ایشان معرفی‌نامه‌هایی داده‌اند. اینها همان کسانی نیستند که هزینه‌های تبلیغاتی‌شان را تأمین کرده‌اند؟

۴ به گزارشی اشاره کردید که دولت آقای خاتمی به آقای احمدی‌نژاد تحویل داد. می‌شود بیشتر توضیح دهید آن گزارش مربوط به چه مقطعی است؟

من فکر می‌کنم از رئیس وقت ستاد مبارزه با موادمخدر، که آقای هاشمی بودند پرسید، یا از آقای وزیرکشور بخواهید آن گزارش را علنی کند.

۴ ممکن است توضیح بیشتری بدهید؟

نه، نمی‌خواهم مسئولیتش را بپذیرم.

۴ این‌طور برداشت می‌شود که موضوع پول کثیف، گویا روندی بوده که ممکن است کشار باشد.

من با این جمله که طبیعی است نمایندگان پول بگیرند، اما اعلام نمی‌کنند از چه کسی پول گرفته‌اند، مخالفم و این را فساد می‌دانم. در دنیا رسم است؛ مثلا در آمریکا رسم است برای انتخابات پول جمع می‌کنند؛ ولی حساب مشخصی می‌گذارند و معلوم است چه کسانی به آن حساب‌ها پول واریز کرده‌اند. خب اگر دوستان ما هم خیلی شفافیت دارند، اعلام کنند چه

کسی پول به حساب آنها ریخته است؟ چه کسی برای آنها هزینه کرده است؟ اینها را اعلام کنند، اگر قبول دارند که پنج میلیون تومان رقمی نیست، به این معناست که بیشتر از پنج میلیون و صدها میلیون هزینه انتخاباتی کرده‌اند. اولا این پول از کجا آمده و چگونه بازپرداخت شده است؟ ما به خاطر انتخابات سال ۸۴ بدهی داشتیم. مشخص بود چقدر هزینه کرده‌ایم و به اشخاص خاصی بدهی داشتیم.

بدهی خود را هم پرداخت کردیم. مردم هزینه‌های تشکیلاتی ما را می‌دادند و معلوم بود که ما چگونه آنها را هزینه می‌کنیم، بنابراین اگر قانونی هم در این زمینه نیست، کسانی که به سلامت خودشان اعتماد دارند، داوطلبانه هزینه‌کرد انتخاباتشان را اعلام کنند.

۴ فکر می‌کنید علت این عقب‌گرد چیست؟ چه اتفاقی می‌افتد که در چنین ماجرای شفاف‌سازی نمی‌شود؟

نمی‌دانم، برای من قابل درک نیست. منتها بر یک نکته تأکید می‌کنم. اینکه مبارزه با فساد فقط از طریق سیستم اداری و سیستم قضایی امکان‌پذیر نیست و در هیچ جای دنیا موفق نبوده است.

۴ پس باید چه کار کرد؟

مبارزه با فساد به فضای باز سیاسی، احزاب و مطبوعات قدرتمند نیاز دارد. تنها در شرایط قدرتمندی احزاب سیاسی رقیب و فعالیت مطبوعاتی آزاد، مبارزه با فساد نتیجه می‌دهد. دنیا به این نتیجه رسیده است و ما هم برای مبارزه با فساد راهی نداریم جز

اینکه به گروه‌های رقیب اجازه بدهیم بر هم نظارت کنند. همچنین به احزاب سیاسی و مطبوعات اجازه فعالیت آزاد بدهیم و به نظر من اگر دولت آقای خاتمی سالم‌ترین دولت از نظر [عدم ابتلا به] فساد بوده است؛ دلیل این موضوع وجود احزاب قدرتمند و رقیب است.

۴ برگردیم به وزارت کشور. می‌بینیم گروه‌های فشار فعال‌تر شده‌اند. علت فعالیت آزادانه این گروه‌ها چیست؟

من تأکید می‌کنم که [شرایط را] با دولت سابق مقایسه نکنید. دولت سابق خودش وظیفه همین گروه‌های فشار را به عهده داشت و خودش این کار را می‌کرد! اتفاقا همین که گروه‌هایی خودسر وارد حوزه‌هایی می‌شوند، نشان می‌دهد که دولت هم‌جهت با این گروه‌ها نیست و ما این موضوع را به فال نیک می‌گیریم که حداقل دولت با اینها هم‌جهت نیست. نکته دوم این است که دولت واقعا ابزاری برای مقابله با آنها ندارد.

۴ یعنی فکر می‌کنید دولت اساسا عامل برخورد با این‌ها نیست؟

من با این جمله که طبیعی است نمایندگان پول بگیرند، اما اعلام نمی‌کنند از چه کسی پول گرفته‌اند، مخالفم و این را فساد می‌دانم. در دنیا رسم است؛ مثلا در آمریکا رسم است برای انتخابات پول جمع می‌کنند؛ ولی حساب مشخصی می‌گذارند و معلوم است چه کسانی به آن حساب‌ها پول واریز کرده‌اند. خب اگر دوستان ما هم خیلی شفافیت دارند، اعلام کنند چه

کسی پول به حساب آنها ریخته است؟ چه کسی برای آنها هزینه کرده است؟ اینها را اعلام کنند، اگر قبول دارند که پنج میلیون تومان رقمی نیست، به این معناست که بیشتر از پنج میلیون و صدها میلیون هزینه انتخاباتی کرده‌اند. اولا این پول از کجا آمده و چگونه بازپرداخت شده است؟ ما به خاطر انتخابات سال ۸۴ بدهی داشتیم. مشخص بود چقدر هزینه کرده‌ایم و به اشخاص خاصی بدهی داشتیم.

بدهی خود را هم پرداخت کردیم. مردم هزینه‌های تشکیلاتی ما را می‌دادند و معلوم بود که ما چگونه آنها را هزینه می‌کنیم، بنابراین اگر قانونی هم در این زمینه نیست، کسانی که به سلامت خودشان اعتماد دارند، داوطلبانه هزینه‌کرد انتخاباتشان را اعلام کنند.

۴ فکر می‌کنید علت این عقب‌گرد چیست؟ چه اتفاقی می‌افتد که در چنین ماجرای شفاف‌سازی نمی‌شود؟

نمی‌دانم، برای من قابل درک نیست. منتها بر یک نکته تأکید می‌کنم. اینکه مبارزه با فساد فقط از طریق سیستم اداری و سیستم قضایی امکان‌پذیر نیست و در هیچ جای دنیا موفق نبوده است.

منهای پایتخت

دعوت از یادگار امام برای سفر به گلستان

● **شرق:** نماینده ولی‌فقیه در استان گلستان و امام‌جمعه گرگان، از حجت الاسلام‌والمسلمین سیدحسن خمینی، یادگار امام خمینی(ره)، برای سفر به این استان دعوت به‌عمل آورد. به گزارش جماران، رضا جعفری، مسئول دفتر آیت‌الله نورمفیدی، با اعلام این مطلب افزود: این دعوت در آستانه و به‌مناسبت بیست‌وششمین سالگرد گرامیداشت بنیان‌گذار جمهوری اسلامی ایران انجام شده است. براساس این گزارش، زمان و برنامه‌های سفر یادگار امام(ره) متعاقبا اعلام می‌شود.اوایل اردیبهشت‌ماه جاری، پس از اینکه اعلام شد ممکن است «سیدحسن خمینی» برای مراسم یادبود شهید دادمان به گرگان برود، بیانیه‌ای منتسب‌به انصار حزب‌الله این استان منتشر شد که در آن با لحنی تهدیدآمیز از یادگار امام(ره) خواسته بود به این شهر سفر نکند.

تکذیب آلودگی آب زنجان به نیترات

● **ایستا: زنجان:** جمال ناصحی‌فر، کارشناس مسئول بهداشت محیط معاونت بهداشتی دانشگاه علوم‌پزشکی زنجان، با تکذیب آلودگی آب این استان به نیترات، گفت: آب زنجان هیچ‌گونه آلودگی به نیترات ندارد و مردم نباید نگرانی خاصی در این خصوص داشته باشند. او افزود: آب زنجان هیچ‌گونه آلودگی به نیترات ندارد و تنها در برخی مناطق روستایی به دلیل بارش کم و کاهش سطح آب‌های زیرزمینی میزان نیترات تا حدی در این مناطق بالا رفته است که این مهم در کارگروه امنیت غذایی در حال بررسی است، البته در این راستا شرکت آب نیز ملزم شده است تا آب سالم را برای مردم این روستاها تأمین کند.

رئیس دادگستری آبادان جان‌باخت

● **میزان: آبادان:** احمد شیرعلیزاده، دادستان عمومی و انقلاب آبادان، گفت: رئیس دادگستری آبادان ساعت یک بامداد دیروز بر اثر حادثه تصادف جان باخت. او افزود: بر اثر تصادفی که در نخستین ساعت بامداد دیروز، در ۱۰ کیلومتری جاده ماهشهر به آبادان به وقوع پیوست، سیدعلی حسینی‌فرد، رئیس دادگستری شهرستان آبادان، جان باخت.

تجربه لحظات گرم و صمیمی

در شعبه نیاوران

نیاوران: خیابان دکتر باهنر(نیاوران)

قبل از دوراهی درازشیب

تلفن : ۰۲۲۷۷۲۴۰-۰۲۲۷۷۲۴۰

www.leon1960.com